

Sygn. akt IV CSK 21/19

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku M. H.
przy uczestnictwie S. S., A. S., L. D., D. K., W. K., B. O., J. P., Z. S. i K. S.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania:
S. S. i A. S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt I Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w Z. oddalił apelacje wniesione przez uczestników S. S. i A. S. na postanowienie Sądu Rejonowego w Z. z dnia 19 października 2017 r. oraz zażalenie uczestnika S. S. od postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z dnia 8 grudnia 2017 r. oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania. Zaskarżonym postanowieniem z dnia 19 października 2017 r. Sąd Rejonowy na wniosek M. H. ustanowił na rzecz każdorazowego właściciela opisanej szczegółowo nieruchomości służebność drogi koniecznej przez wskazane nieruchomości, zasądził od wnioskodawczyni tytułem wynagrodzenia kwotę 748 złotych na rzecz uczestników S. i A. małżonków S., a kwotę 150 złotych na rzecz uczestniczki D. K. Rozpoznając apelacje uczestników Sąd drugiej instancji

podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Rejonowego i apelacje te oddalił. Podobnie uczynił z zażaleniem na postanowienie o sprostowaniu oczywistej omyłki ze względu na to, że zażalenie nie odnosiło się do samej możliwości dokonania sprostowania oraz prawidłowości orzeczenia.

W skardze kasacyjnej uczestnicy S. S. oraz A. S. zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie zaskarżonym postanowieniem przepisów postępowania, tj. art. 378 § 1 w związku z art. 232, art. 233 § 1 i art. 278 k.p.c. oraz prawa materialnego odnośnie do błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 145 § 1 i 3 k.c. w kwestii przebiegu ustanowionej drogi koniecznej. Skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, ewentualnie także postanowienia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pełnomocnik uczestników wskazał na wystąpienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), sprowadzających się do pytania o to, czy sąd powinien określić interes społeczno-gospodarczy uwzględniany przy wyborze przebiegu drogi koniecznej, jako umożliwienie dojazdu wszelkim hipotetycznym pojazdom, czy też tylko rzeczywiste potrzeby komunikacyjne nieruchomości w związku z jej przeznaczeniem i to tak, aby jak najmniej obciążyć nieruchomość służebną, jak również mając na uwadze historyczny przebieg dostępu do drogi publicznej i osobisty konflikt między właścicielami sąsiednich nieruchomości.

Najpierw należy zwrócić uwagę na nadzwyczajny charakter skargi kasacyjnej mającej podważyć prawomocne orzeczenie sądowe. Nie jest to więc rozpatrywanie sprawy przez третią instancję z powodu niezadowolenia podmiotu skarżącego z rozstrzygnięcia, tylko zakwestionowanie ocen prawnych dokonanych w skarżonym orzeczeniu. Ustalenia faktyczne i ocena dowodów nie może stanowić podstawy skargi kasacyjnej, a Sąd Najwyższy jest ustaleniami faktycznym związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Pełnomocnik skarżącego wydaje się zdawać sobie z tego

sprawę i dlatego w uzasadnieniu wniosku odwołuje się do celu postępowania kasacyjnego. Jednakże nie dowodzi tego w sformułowanych pytaniach, na które odpowiedź została już dawno udzielona, a orzecznictwo ma aprobatę doktryny.

W odniesieniu do znaczenia klauzuli społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości na tle art. 145 k.c. wypowiedzi jest aż nadto, wskazujących na rozumienie tego pojęcia i zastosowania go w kwestii ustanowienia służebności drogi koniecznej. W orzecznictwie zwraca się uwagę, że nie można sformułować uniwersalnego rozumienia tego pojęcia. Jako klauzula generalna ma właśnie za zadanie zostać dopasowana do konkretnych okoliczności sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2018 r. III CSK 25/18, nie publ.), co znalazło wyraz w uzasadnieniu Sądu w zaskarżonym orzeczeniu.

Mimo więc prób w uzasadnieniu wniosku do wykazania potrzeby odpowiedzi na zadane pytania, w gruncie rzeczy sprowadza się to do kwestionowania ustalonego stanu faktycznego oraz opinii biegłego, który wyraźnie opowiedział się za tym wariantem przebiegu drogi koniecznej, jaki uznał Sąd za właściwy. To nie znaczy, że jest on całkowicie pozbawiony ryzyka konfliktów sąsiedzkich i problemów, które mogą powstać także przy przyjętym przebiegu drogi koniecznej, ale to nie oznacza ani potrzeby odpowiadania na podane zagadnienia prawne, ani powtórnego roztrząsania sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r. II CSK 476/16 i z dnia 11 kwietnia 2018 r. IV CSK 507/17, nie publ.)

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.c. orzec jak na wstępie.

jw